

Resultaten met nestbeschermers in de omgeving van Grouw

Door S. Bangma

Ook vóór men het nuttig gebruik van nestbeschermers kende, werd door vogelvrienden alhier dikwijls getracht de door vee bedreigde nesten van weidevogels tegen vernieling te behoeden. Men paste daarbij een zeer simpele methode toe, namelijk door rondom het nest een 10 tot 15 cm brede rand van verse koemest te smeren. Met deze handeling werd inderdaad bereikt dat het vee minder gemakkelijk aan de legsels ging ruiken en likken, waardoor de eieren werden beschadigd. Tegen het stuktrappen had deze beschermingsmethode echter weinig effect.

In 1959 werd door een aantal leden van de vogelbeschermingswacht 'Grouw' een proef genomen met een zestal zelfgemaakte nestbe-

schermers volgens het voorbeeld van de vogelwacht 'Jelsum-Cornjum' waar deze uitvinding reeds enkele jaren met succes werd toegepast. Gewoonlijk worden de 'ijzeren huisjes' pas dan geplaatst wanneer de vogel al enkele dagen zit te broeden. Het blijkt daarbij dat de broeddrift doorgaans veel groter is dan de angst voor het vreemde obstakel, dat zo plotseling boven het nest is verschenen. Als regel zit de vogel binnen een uur weer op de eieren. In noodgevallen wordt de nestbeschermers ook wel geplaatst boven nog onvolledige legsels, doch de kans dat de vogel daarna niet op het nest terugkeert is dan vrij groot. Uit de praktijk is bekend dat op intensief bewaide percelen zeer weinig van de broedsels terechtkomt. Het is daarom de moeite waard te weten hoeveel succes de nestbeschermers in het wachtgebied van de vogelwacht 'Grouw' hebben opgeleverd. De resultaten van 12 achtereenvolgende jaren zijn nauwkeurig opgetekend.

Broedende kievit onder nestbeschermers.

Foto: J. T. Hendriksma.

Tabel 1

Overzicht 'actie nestbeschermers' van de Vogelbeschermingswacht 'Grouw' over een periode van 12 jaren

Jaar	nestbeschermers geplaatst over												Verlies aan eieren	Verlies in %			
	aantal nesten						aantal eieren										
	K	G	T	Sch	Sn	Kh	Totaal	K	G	T	Sch	Sn			Kh	Totaal	
1960	65	18	3	7	2	0	95	244	70	12	23	8	0	357	296	61	17,1
1961	150	16	3	18	1	0	188	570	55	11	62	4	0	702	534	168	23,9
1962	163	41	7	25	5	5	246	624	149	25	78	18	20	914	714	200	21,9
1963	72	34	3	24	3	3	139	271	133	12	80	12	12	520	392	128	24,6
1964	38	28	9	3	0	0	78	139	106	33	10	0	0	288	230	58	20,1
1965	175	91	22	42	3	0	333	664	353	87	156	12	0	1272	1015	257	20,2
1966	177	107	23	22	5	2	336	670	400	90	80	20	8	1268	1020	248	19,6
1967	135	120	23	25	8	5	316	479	455	91	88	31	20	1164	933	231	19,8
1968	151	99	18	43	12	10	333	555	367	69	159	46	38	1234	958	276	22,4
1969	161	111	21	40	5	8	346	601	432	81	121	19	32	1286	1024	262	20,4
1970	181	116	11	43	9	11	371	695	458	42	158	36	42	1431	1147	284	19,8
1971	96	102	8	11	2	3	222	356	387	30	34	8	12	827	648	179	21,6
Totaal	1564	883	151	303	55	47	3003	5868	3365	583	1049	214	184	11263	8911	2352	20,9

Verklaring van de afkortingen K = Kievit; G = grutto; T = tureluur; Sch = scholekster; Sn = watersnip; Kh = kemphen.

In tabel 1 is niet opgenomen het vrij geringe aantal nestbeschermers dat werd geplaatst over de nesten van wilde eend, slobbeend en zomertaling. De resultaten met deze vogelsoorten vertonen echter weinig afwijking van bovenstaande. Het broedresultaat van 79,1% toont overduidelijk het grote nut van deze manier van vogelbescherming aan, te meer wanneer men bedenkt dat in de verliezen ook de natuurlijke oorzaken zijn begrepen. Voor zover dit mogelijk was is steeds getracht de oorzaak van het verlies vast te stellen. Van enkele willekeurig gekozen jaren vindt men hieronder de verliezen in procenten uitgedrukt.

Tabel 2

Verlies aan eieren door:

Jaar	vee	predatoren	verlaten en niet uitgekomen eieren	oorzaak niet vastgesteld	Totaal
1960	7,8%	4,2%	2,8%	2,3%	17,1%
1965	7,4%	6,2%	0,9%	5,7%	20,2%
1966	4,9%	6,3%	1,4%	7,0%	19,6%
1970	6,2%	5,0%	2,6%	6,0%	19,8%
1971	5,1%	7,8%	2,1%	6,6%	21,6%

Het plaatsen van nestbeschermers is een ietwat tijdrovende bezigheid, die met zorg en overleg dient te worden uitgevoerd. Niettemin is het een activiteit die veel kan bijdragen tot het verbeteren van de broedsresultaten van weidevogels. Door de Bond van Friese Vogelbeschermings Wachten wordt een folder uitgegeven met veel tips over het doelmatig plaatsen van nestbeschermers. (zie ook 'Vanellus' XXV, pag. 52-55)

- S. Bangma, Mr. P. J. Troelstraweg 27, Grouw.